MALTI

Sillabu Ta' L-Iskejjel Primarji

Dipartiment tal-Kurrikulu, Floriana

GRAMMATIKA

MEDDA TA' MIRI	L-EWWEL SENA	IT-TIENI SENA	IT-TIELET SENA	IR-RABA' SENA	IL-ĦAMES SENA	IS-SITT SENA
In-Nom	Għaqqad is-sillabi. eż: ti-fel = tifel ma-ra = mara					
	Sib/Keċċi l-kelma li ma taqbilx. eż: mara, tifel, raġel, tuta, fulu, ħuta					
	Sib il-ħbieb. eż : tuta ⟶ ħuta dar ⟶ nar					
	Irranġa l-ittri . eż : lakos = skola xakxa = kaxxa (Sib il-kliem.) (Qabbel ma' stampi.)					
	Kompli l-kelma. (Żid Sillaba.) eż : ġe-___ ; ti-___ kar-___; siġ-___					
	Ikteb **Iva** jew **Le** kelb sufi…**IVA** siġra kaxxa…**Le**					
	Il-jiem tal-ġimgħa f'kuntesti ta' smigħ bl-iskop t'għarfien u ta' relazzjoni ma'	Il-jiem tal-ġimgħa a. waħidhom b. f'sentenzi ċ. f'kuntesti ta' dati d. marbuta mal-	Il-jiem tal-ġimgħa a. waħidhom b. f'sentenzi ċ. f'kuntesti ta' dati d. marbuta mal-			

	ħidma u attivitajiet eż : It-Tnejn niġu l-iskola. Il-Ħadd immorru l-knisja. Nhar it-Tnejn…	mistoqsija **Meta?** Għarfien tax-xhur u ta' l-istaġuni f'kuntesti relatati ma' festi jew meħudin minn stampi u stejjer Id-dati Il-Milied jiġi fil-25 ta' Diċembru.	mistoqsija **Meta?** e. marbuta m'avvenimenti ta' festi pubbliċi u ġrajjiet storiċi Ix-xhur waħidhom, kif ukoll l-istaġuni marbutin max-xhur, meta jibdew u jispiċċaw			
		Kliem ħafif bl-***ie*** a. b'sillaba waħda eż : bieb, wied, qies b. b'żewġ sillabi eż : bibien, ġirien, widien				
		Kliem ħafif bil-***għ*** fil-bidu biss eż : għajn, għatu, għeneb, għasfur	Kliem bil-***għ*** fin-nofs eż : mogħoż, bogħod, lagħab, qagħad			
		Kliem ħafif bil-***h*** fil-bidu biss eż : hu, huwa, hi, hija, huma, hena	Kliem bil-h (akka) fin-nofs eż : deheb, sehem, xahar, deher, fehem			

			Ismijiet komuni: X'inhu? Nies, annimali, postijiet, ħwejjeġ Ħożż sing taħt l-ismijiet ta': It-tifel mar għand it-tabib. Il-qattusa sabet ġurdien fil-ħofra. Fit-triq hemm djar u ħwienet. Il-mara xtrat ġobon, butir u ħobż.			
			Ismijiet proprji: Min hu/hi? X'jismu/jisimha? eż : Jisimni Pawlu u oħti jisimha Gerit. Xtrajna karozza Opel. Il-kelb jismu Rex. Frar hu t-tieni xahar. Issir enfasi fuq l-ittri kapitali.	Ismijiet proprji ta': jiem, xhur, staġuni, dati sħaħ, ismijiet ta' toroq, bliet u rħula, pajjiżi, indirizzi, xmajjar, eċċ.		

				Tnissil ta' nomi minn verbi trilitteri sħaħ eż : ħataf – ħatfa gidem – gidma lagħab – logħba	Tnissil ta' nomi minn nomi eż : ktieb – kitba sajd – sajda qbid – qabda tajr – tajra	
				Tifsir jew Kelma waħda minflok eż : jaqbad il-ħut = sajjied iħit il-ħwejjeġ = ħajjat iwassal l-ittri = pustier		Għadd Imtenni a. Partijiet tal-ġisem eż : għajn – għajnejn sieq – saqajn widna – widnejn riġel – riġlejn driegħ – dirgħajn id – idejn, eċċ. Agħti l-Plural tal-kelma fil-parentesi. eż : Trid par (għajn) biex taqrah. Ġużi kisser (widna) il-vażun. b. Kliem ieħor: daqqa – daqqtejn siegħa – sagħtejn kelma – kelmtejn wiżna – wiż**i**ntejn ġimgħa – ġim**a**għtejn, eċċ. **(Innota l-vokali tal-leħen.)** ċ. Taħriġ bħal ta' qablu

		L-Għadd f'kuntest hu marbut ma' esperjenzi mill-ħajja tat-tfal	L-Għadd (Kliem ħafif b'sillaba waħda) eż : kelb – klieb belt – bliet dar – djar bir – bjar ħmar – ħmir fenek – fniek tifla - bniet a. Ikteb il-Plural f'kuntest ta' sentenzi: Il-**kelb** qam. Il-_____qamu. It-**tifla** ġiet. Il-_____ ġew. b. Ikteb is-Singular (bil-maqlub ta' dawn ta' fuq): Il-**bjar** faru. Il-_____ far.	Għadd (Plural Sħiħ): baħri –baħrin suldat – suldati fjura –fjuri/iet wied – widien bieb – bibien, eċċ. Ikteb il-Plural tal-kliem b'sing taħtu. eż : Rajt il-baħri. Kellimt lis-suldat. Ġbart il-fjura. Rajt il-baħri fuq il-vapur. Kellimt lis-suldat fil-festa. Ġbart il-fjura mill-wied. Taħriġ b'dawn isir f'kuntest.	Għadd a. Differenza bejn: fjura – fjuri – fjuriet werqa – weraq – werqiet siġra – siġar – siġriet, eċċ. b. Plural ta' nomi bħal: bniedem – bnedmin ħalliel – ħallelin siegħa – sigħat qiegħ – qigħan	Għadd (Miksur): fqir – foqra raġel - rġiel ġemel – iġmla barmil – bramel skola – skejjel mejda – mwejjed, eċċ. Ikteb il-plural tal-kliem b'sing taħtu. eż : Rajna raġel fqir. F'Tuneż irkibna l-ġemel. Ilmaħna s-seqer fil-għoli.
		Il-Ġens f'kuntest hu marbut ma' esperjenzi mill-ħajja tat-tfal	Il-Ġens (Kliem ħafif): kelb- kelba fenek – fenka ħmar – ħmara papru – papra F'kuntest ta' sentenzi daħħal il-kelma li tkun maskil jew femminil. eż : Il-kelb u l-_____	Il-Ġens (Kliem itqal): żiemel – debba muntun – nagħġa bodbod – mogħża Taħriġ b'dawn isir f'kuntest ukoll.		

			ġrew wara t-tfal. Il-_____ u l-ħmar kienu fl-għalqa.			
				Ġemgħat jew Kollettivi: merħla ngħaġ merħla mogħoż boton żrameġ flotta vapuri serbut nemel folla nies, eċċ. a. Daħħal in-nom li juri ġemgħa. eż : Il-fenka għandha ______ żrameġ. Fil-port daħlet ______ vapuri. b. Daħħal in-nom nieqes. Fil-pjazza kien hemm ______ nies. Rajt ______ nemel miexi taħt is-siġra. Ir-ragħaj għandu ______ ngħaġ.	Sinonimi (Tifsir): passaġġ – mogħdija folla – ġemgħa vaganza – btala strada – triq ġurnata – jum **Kull tifsir għandu joħroġ minn kuntesti speċjalment f'taħriġ il-fehim.**	
Konsonanti	Għajnuna biex it-tfal jiddistingwu s-simboli differenti għal xi ittri li jixxiebhu fil-ħoss	Bħall-ewwel sena u żid: a. Il-ħoss tal-konsonanti xebbieha fil-bidu tal-kelma eż: dar, tar, ċar,	Il-konsonanti xebbihin (Rotob u Qawwija): Nomi eż : ċerv għax ċerva qbiż għax qabeż bieb għax bieba	Il-konsonanti xebbihin (Rotob u Qawwija): Verbi eż : żfint għax żifen ħriġt għax ħareġ dħalt għax daħal	Il-konsonanti xebbihin (Rotob u Qawwija): ħo**bż** mhux ħo**ps** għax ħobża go**ds** mhux gozz għax geddes	Tagħqid ta' konsonanti f'leħen wieħed (BLENDING): fittxew, rqadt, geddset, qgħadt, ma ridtx, ma

	a. Il-ħoss tal-konsonanti xebbieha fil-bidu ta' kelma eż: ballun, pala, fardal, vapur, sapun, żarbun b. Il-ħoss tal-konsonanti xebbieha fl-aħħar tal-kelma eż: **b** ma' **p** , **f** ma' **v**, **s** ma' **ż ;** kelb, lewż, ċerv, ħobż, ġewż, eċċ. **It-tleħħin għandu jsir f'kuntesti ta' taqbiliet b'ripetizzjoni, rima u rittmu.**	ġar, gass, karta b. Il-ħoss tal-konsonanti xebbieha fl-aħħar tal-kelma eż: **d** ma' **t ,** **ċ** ma' **ġ**, **g** ma' **k ;** ħadd, ganċ, spag, marid **It-tleħħin għandu jsir f'kuntesti ta' taqbiliet b'ripetizzjoni, rima u rittmu.**	żrinġ għax żrinġa L-użu tagħhom ikun f'sentenzi u f'kuntesti ta' qari.	qbiżt għax qabeż dfint għax difen ħriġt għax ħareġ sibt għax sibna L-użu tagħhom ikun f'sentenzi u f'kuntesti ta'qari.	rko**bb**a għax **rikeb** L-użu tagħhom ikun f'sentenzi u f'kuntesti ta' qari.	ħriġtx, eċċ. L-użu tagħhom ikun f'sentenzi u f'kuntesti ta' qari.

		L-akka u l-għajn a. Fil-bidu tal-kelma: għamel, għar, għasfur, għandi, hena, heda b. Fin-nofs tal-kelma: deheb, fehem, sehem, qagħad, bogħod, mogħoż ċ. It-tleħħin ta' l-h u l-għ fit-tarf tal-kelma eż: rah, tah, rawh, tawh, sabuh, ġabuh, xebh, eċċ. qlugħ, driegħ, qiegħ, magħha, tagħha, magħhom, tagħhom, eċċ. d. L-h u l-għ muti eż: bluha, xbieha, raha, rahom; eż: magħna, tagħna, tagħkom, għamel, qagħad	Qamrin u Xemxin (Marbutin ma' l-artiklu): il-qamar, il-ħobż, il-mejda, il-papra; iċ-ċomb, id-dar, in-nar, ir-ras, is-serp, it-tieqa, ix-xemx, iz-zija, iż-żiemel			

L-Artiklu	L-artiklu għandu jintgħallem f’kuntesti madwar il-ħiliet tas-smigħ, tat-taħdit u tal-qari mingħajr enfasi fuq tagħrif grammatikali. Fil-kitba jintgħallem biss fit-traskrizzjoni ma’ kliem li ma fihomx ***ie, h*** jew ***għ*** u li jkunu abbinati a. ma’ stampi eż: il-kelb il-kelb sufi il-kelb kbir b. ma’ azzjonijiet: Naħsel il-kelb. Nixrob il-ħalib. Naqbeż il-ħabel.	F’sentenzi u mhux iżolat jekk mhux f’xi tweġib. a. Daħħal l-artiklu meħtieġ. eż : __ kelb kiel __ laħam. __ qattus ġie fuq __ mejda. b. Daħħal l-artiklu meħtieġ. eż : Sibt __ bieb miftuħ. __ klieb ħarbu. ċ. Daħħal l-artiklu meħtieġ. eż : __ għasfur ħarab. __ ors ġie ħdejna. d. Daħħal l-artiklu meħtieġ. eż : __ xemx taħraq. Ġab __ siġġu. Xtrajt __ żejt.	L-artiklu **l-** u **il-** a. Daħħal **l-** jew **il-** fil-vojt. eż : __ kelb kiel. __ kelb kiel __ ikel. __qattus ġie. __ qattus ġie fuq __ injama. __ ors xorob. __ ors xorob __ ilma. b. Daħħal l-artiklu meħtieġ fil-vojt. eż : __ xemx tidher. __ xemx tidher fuq __ xefaq. __ tifla ħaslet. __ tifla ħaslet __ dar kollha. ċ. Daħħal l-artiklu meħtieġ. eż : __ziju kiel__ ċirasa. __ nanna xtrat __ żebbuġ. Sibt __ xugaman fuq __ ramel. **Funzjoni ta’ l-artiklu: (Sentenzi) Indeterminat għal determinat** d. Kabbar dawn is-sentenzi.	L-artiklu **l-** wara kelma bil-vokali (Eliżjoni) a. Daħħal l-artiklu. eż : Xtrajna __ ħobż frisk. Sibna __ bieb magħluq. b. Daħħal l-artiklu. eż : Nimxi __ triq kollha. Hi tibda __ xogħol kmieni. ċ. Daħħal l-artiklu meħtieġ. eż : __ Sibt morna __ Xemxija. Rajna __ nemla u __ nemlu jġorru __ żerriegħa. Ġejna __ dar biex insajru __ soppa. d. Daħħal l-artiklu meħtieġ. eż : Kif spiċċa __ talba mar jixtri __ gazzetta. Sar __ ħin biex nieklu __ ħobż. Sibna __ ċurkett fejn ħallejna __ karozza.	L-artiklu **‘il-’** ma’ ismijiet ta’ postijiet a. Daħħal l-artiklu. eż : Mort __ Ħamrun. __ Birgu hu post antik. Wasalt __ Qala. L-artiklu **‘l-’** ma’ ismijiet ta’ postijiet b. Daħħal l-artiklu. eż : Wasalna __ Isla. Noqgħod __ Iklin. __ Għarb u __ Għasri qegħdin Għawdex. **L-artiklu ‘l-’** ma’ ismijiet ta’ postijiet li jieħdu **l-vokali tal-leħen** (Wieħed irid jisħaq li l-vokali tal-leħen issir ITTRA KAPITALI.) ċ. Daħħal l-artiklu. eż : Dħalna __ Mġarr. __ Mdina hi belt siekta.	L-artiklu ma’ partiċelli ħfief (ma’, fi, bi, ta’, eċċ.) a. Daħħal il-partiċella meħtieġa. eż : Ġużi mar il-belt (ma’ + il) _____ ħbieb. Il-kotba sabuhom (fi + il) _____ kaxxa. Ġejt (bi + il) _____ mixi. Pawlu għandu ħanut (ta’ + il) _____ kotba. b. Daħħal il-partiċella meħtieġa. eż : Il-qattus tela’ (ma’ + is) _____ siġra. Poġġa l-platt (fi + it) _____ tarf. Għamlet torta (bi + it) _____ tin. Kisser il-flixkun (ta’ + iż) _____ żejt. L-artiklu ma’ partiċelli itqal (minn, bħal, għal, lil, eċċ.) ċ. Daħħal il-partiċella meħtieġa. eż : Ġew (minn + il)

			eż : Kiel ġelat. Kiel __ ġelat li xtaq. Rajt mara. Rajt __ mara ta' Pawlu. Sibt ċurkett. Sibt __ ċurkett li tlift.	**L-artiklu 'l-'** ma' nom li jieħu l-**vokali tal-leħen** e. Daħħal l-artiklu. eż : Morna __ sptar. __ skola tagħna hija kbira. Daħħalt __ xkora u __ imħadda. Ħsilna __ mkatar u __mħaded.	Waqfet __ Msida. L-artiklu ma' ismijiet ta' postijiet li jibdew b'konsonanti xemxin d. Daħħal l-artiklu. eż : Żar __ Ċirkewwa __ Rabat jinsab fil-għoli. L-artiklu ma' nomi **f'listi** ta' oġġetti. e. Daħħal l-artiklu meħtieġ. eż : Xtrajt __ karti, __ gomma, __ pitazzi u __ pinna. Sibna __ ġiżirana, __ misluta, __ ċurkett u __ ċappetta.	_____ Libja. Lifgħa ħarġet (minn + in) _____ nar. Ħuta tajba (bħal + il) _____ lampuka m'hawnx. Ġib żejt (għal + il)_____ lampier Tlabt (lil + il) _____ landier) isewwi l-borma.

Il-Verb	Għarfien t'azzjonijiet f'movimenti tal-ġisem (lingwaġġ tal-ġisem), speċjalment waqt taqbiliet, poeżiji u kant
	
	Jinkitbu verbi abbinati ma' stampi.
	eż:
	Pawlu jiġri.
	Anna taqbeż.
	Nixrob il-ħalib.
	
	Sibna qattus.
	Qbiżt il-ħabel.
	Morna nixtru.
	
	Il-Kmand (TPR):
	Ġib il-pitazz.
	Kul il-ħobż.
	Oħroġ it-tazza.
	Morru ġewwa.
	Inżlu isfel.
		Għarfien t'azzjonijiet f'movimenti tal-ġisem (lingwaġġ tal-ġisem), speċjalment waqt, taqbiliet, poeżiji u kant, kif ukoll waqt ħidmiet prattiċi
		Il-metodu tal-mistoqsija u tweġiba (bejn smigħ u taħdit) għandu joħroġ l-għarfien tal-verb bħala azzjoni.
		Jindikaw azzjonijiet fi stampi.
		
		Jitħarrġu fil-kmand b'mod prattiku permezz tat-TPR.
			Għarfien t'azzjoni (Verb fil-Preżent-Futur/Imperfett):
			a. Ħożż sing taħt il-verb.
			eż:
			Marija taqra ħafna.
			Il-qattus jixrob il-ħalib.
			It-tfal jiġru fit-triq.
			Ommi taħsel il-ħwejjeġ.
			Funzjoni t'azzjoni (Verb fil-Preżent-Futur/Imperfett):
			b. Żid il-verb fil-Preżent.
			eż :
			Aħna _____ fil-pitazz.
			It-tfal _____ il-kotba.
			Il-qattus _____ il-ħalib.
			Verbi Trilitteri Sħaħ (KvKvK)
			ċ. Ħożż sing taħt il-kelma t-tajba.
			Elsa (jikteb, tikteb, nikteb) kelma.
			Pawlu (torqod, jorqod, norqod) kmieni.
			eż:
				Għarfien t'azzjoni (Verb Trilitteri Sħaħ fil-Perfett/Passat, esklużi l-verbi bl-***għ*** u bl-***h***):
				a. Ħożż sing taħt il-verbi.
				eż:
				It-tfal kitbu l-ittri.
				Il-bniet ħaslu l-platti.
				Ir-raġel rikeb ir-rota.
				Il-klieb ħarġu barra.
				Funzjoni t'azzjoni (Verb fil-Perfett)
				b. Żid il-verb fil-Passat.
				eż:
				Il-kokka _____ serp.
				Pawlu _____ barra.
				Ommi _____ il-bieb.
				Aħna _____ isfel.
				Verbi Trilitteri Sħaħ (KvKvK)
				ċ. Ħożż sing taħt il-kelma t-tajba.
				eż:
				Ġanni (seraq, kiser, talab) idu.
				Oħti (ferqet, qatlet, naxret) il-
					Il-Mamma u l-Għerq (Verbi Trilitteri Sħaħ [KvKvK], esklużi l-verbi bl-**għ** u bl-**h**):
					barxet minn barax = b-r-x;
					qasmu minn qasam = q-s-m;
					weħilt minn weħel = w-ħ-l
					Il-Mamma u l-Għerq (Verbi Kwadrilitteri [KvKKvK]):
					legligt minn legleg = l-g-l-g
					gergru minn gerger = g-r-g-r
					gerfxet minn gerfex = g-r-f-x
					Wieħed m'għandu qatt iħallat it-tieni forma tal- Verbi Trilitteri mal-Verbi Kwadrilitteri.
					
					L-Imperattiv jew Kmand tal-verbi Trilitteri Sħaħ
					eż:
					ħasel:
					aħsel, aħslu
					fetaħ
						Il-Mamma u l-Għerq (Verbi Trilitteri Sħaħ inklużi dawk bl-**għ** u bl-**h** fil-bidu, fin-nofs u fit-tarf; il-verbi Dgħajfin; il-verbi Kwadrilitteri):
						għamlu minn għamel = għ-m-l
						qagħdet minn qagħad = q-għ-d
						lqajtu minn laqa' = l-q-għ
						dehret minn deher = d-h-r
						fhimna minn fehem = f-h-m
						hemżu minn hemeż = h-m-ż
						lwiet minn lewa(j) = l-w-j
						ġrejna minn ġera(j) = ġ-r-j
						qomt minn qam = q-j-m
						damet minn dam = d-w-m
						bisna minn bies = b-w-s
						waslu minn wasal = w-s-l
						waqgħet minn waqa' = w-q-għ
						ħarbatna minn ħarbat = ħ-r-b-t

			It-tfal (naqraw, taqraw, jaqraw) il-kotba. d. Daħħal dawn il-verbi fil-vojt. taħsel, jaħdem, naħsel, jaqsmu. It-tfal _____ t-triq mal-pulizija. Missieri _____ it-Tarzna. Jiena _____ snieni kuljum. Ommi _____ il-ħwejjeġ. **Għarfien t'azzjoni/jiet fil-passat f'kuntesti ta' smigħ, taħdit u qari**	ħwejjeġ. d. Daħħal dawn il-verbi fil-vojt. eż: rebħu,qadfu, feraħ, waslet, Id-dgħajsa l-ħamra _____ l-ewwel fit-riġrija. Il-qaddiefa _____ bis-saħħa u _____ l-midalji u t-tazzi. Kulħadd _____ bis-suċċess. e. Ikteb fil-Perfett (Passat). eż: Jiena norqod kmieni. Pawlu jikteb ittra. f. Ikteb il-Preżent/Futur Imperfett. eż: Jiena ġbidt il-ħabel. Ħija qasam it-triq. ***Il-Mamma u l-Għerq:***Verbi Trilitteri Sħah (KvKvK) kif spjegat fuq. daħal = d-ħ-l seraq = s-r-q setaħ = f-t-ħ ġ. Ikteb il-verb fil-Preżent mill-Mamma.	iftaħ, iftħu **(inkluża l-vokali tal-leħen)** feraħ: ifraħ, ifi**r**ħu barax: obrox, ob**o**rxu L-Imperattiv tal-verbi Kwadrilitteri; gerfex: gerfex, gerfxu legleg: legleg, leg**i**lgu Familjarità ma' Imperattivi ta' verbi bl-**għ** u bl-**h** bla konjugazzjoni Il-Preżent-Futur/Imperfett tal-verbi Trilitteri Sħaħ; Il-Perfett/Passat tal-verbi Trilitteri Sħaħ Għandhom jingħataw taħriġiet varjati fejn l-għarfien u l-użu tal-verb fit-tempi tagħhom ikunu f'kuntesti varji. (Ara l-eżempji għar-Raba' Sena	werwirt minn werwer = w-r-w-r L-Imperattiv, il-Preżent-Futur u l-Perfett/Passat tal-verbi Trilitteri Sħaħ u Dgħajfin u tal-verbi Kwadrilitteri. Għandhom jingħataw taħriġiet f'kuntesti varjati fejn it-tfal jitlaqgħu ma' okkażjonijiet fejn ikunu jistgħu jagħrfu b'mod prattiku r-regoli mgħallma. (Ara l-eżempji għar-Raba' Sena biex tibni fuqhom.)

				Pawlu (raqad) kmieni kuljum. It-tfal (kiteb) l-ħin kollu. Ommi (naxar) il-ħwejjeġ. g. Ikteb il verb fil-Passat mill-Mamma. eż: Aħna (telaq) kmieni. Ilbieraħ jiena (ħareġ) tard. għ. Ikteb il-verb fil-Preżent mill-Għerq. eż: Pawlu (t-l-f) il-flus. Aħna (r-s-q) fil-qrib. h. Ikteb il-verb fil-Passat mill-Għerq. eż: Fis-Sajf (x-r-b) ħafna luminati. Jiena (s-l-f) il-ktieb lil Pawlu.	biex tibni fuqhom.)	
					In-Negattiv tal-verbi Trilitteri Sħaħ (bħal tar-Raba' Sena) u tal-verbi Kwadrilitteri L-Imperattiv eż: karkar – tkarkarx,	In-Negattiv tal-verbi Trilitteri Sħaħ inklużi dawk bl-**għ** u bl-**h** fil-bidu, fin-nofs u fit-tarf; il-verbi Dgħajfin; il-verbi Kwadrilitteri

					tkarkrux legleg – tlegligx, tlegilgux a. Poġġi dawn is-sentenzi fin-Negattiv. eż: Legleg kemm tiflaħ. Tlegligx kemm tiflaħ.. Il-Preżent-Futur/Imperfett b. Poġġi dawn is-sentenzi fin-Negattiv. eż: Jiena nwerwer lit-tfal. Jiena ma nwerwirx lit-tfal. Dal-pjanti jxabilku. Dal-pjanti ma jxabilkux. Il-Perfett/Passat eż: Ommi gergr**e**t. Ommi ma gergr**i**tx. Aħna gerfixna l-karti. Aħna ma gerfixn**ie**x il-karti.	Għandha ssir enfasi fuq verbi bħal: waqa' – ma waqax laqa' – ma laqax ġera – ma ġeriex lewa – ma lewiex riedu – ma ridux fiequ – ma fiqux kielet – ma kilitx mietet – ma mititx It-taħriġiet għandhom ikunu f'kuntesti.

L-Aġġettiv	Għarfien bil-paraguni waqt smigħ u taħdit: twil/a – qasir/a kbir/a – żgħir/a eċċ., fejn ssir mima u lingwaġġ tal-ġisem. Il-Kuluri (meħudin kemm mill-ambjent naturali, mill-ambjent uman) Jimlew tpinġijiet b'kuluri differenti, anke bi gwida.	Għarfien a. Ħożż sing taħt l-aġġettiv. eż: triq twila; kelb sufi; kaxxa tqila; sema ċar; baħar kalm; Funzjoni b. Daħħal aġġettiv fil-vojt. Il-bir huwa_____. Ix-xemx hija _____. Id-dudu huwa _____. Funzjoni ċ. Ikteb il-maqlub ta': mara qasira – mara _____ sema ċar – sema _____ raġel oħxon – raġel _____	Għarfien (Itqal minn tat-Tieni Sena) : a. Ħożż sing taħt l-aġġettiv. eż: kompjuter modern dar antika muntanja għolja ktieb interessanti. Funzjoni b. Daħħal aġġettiv fil-vojt. eż: Dan tifel _____. Din siġra _____. Rajna film _____. Għadd ċ. Agħti l-plural ta': It-triq dejqa. It-toroq _____. Id-dar kbira. Id-djar _____. Tifel bieżel. Tfal _____.	Għadd a. Ikteb il-plural tal-kelma fil-parentesi. eż: Aħna tfal _____ (Mellieħi). Dawn it-toroq _____ (dejjaq). Dawk nisa _____ (ħawtiel). Dik it-tifla _____ (oħxon) wisq. b. Agħti l-maqlub	Għadd Eżempji itqal (anke minn parteċipji attivi u passivi) bħal: a. Oħroġ aġġettiv mill-verb. eż: Dawn werqiet _____ (nixef). Dak it-tifel _____ (raqad). Għandu wiċċu _____ (giref).	

				ta’: It-triq twila. It-triq _____. Il-mara rqiqa. Il-mara _____. Ngħum fil-fond. Ngħum fil-_____. Dawn kotba ġodda. Dawn kotba _____.	Dawn il-frottiet _____ (gidem). b. Agħti l-maqlub ta’: Dan id-drapp huwa rħis. Dan id-drapp huwa _____. Il-banana misjura. Il-banana _____. It-temp hu sabiħ. It-temp hu _____.	
					Il-Gradi ta’ l-Aġġettiv Komparattiv (ħafif): kbir/a – akbar qasira – iqsar twil/a – itwal Daħħal il-komparattiv fil-vojt. eż: Għandi riga twila, imma tiegħek hi _____. Il-pjazza tal-knisja hi kbira, imma dik tal-każin hija _____. Superlattiv (ħafif): twil-itwal-l-itwal	Il-Gradi ta’ l-Aġġettiv Komparattiv Din id-dar kbira imma din hi akbar. Id-drapp tal-ġlekk hu fin imma tal-qalziet hu ifjen. Agħti kelma waħda flok il-kliem fil-parentesi. eż: Il-pilloli kienu ħżiena imma l-mistura kienet _____ (iktar ħażina). Id-dar tagħna hi għolja iżda tagħkom hi _____ (aktar għolja).

					ħafif-eħfef-l-eħfef Poġġi kelma waħda flok dawk fil-parentesi. eż: It-triq tagħna hija _____ (l-aktar twila) fir-raħal. Din il-mistura hi _____ (l-aktar ħażina) waħda li xrobt.	Is-Superlattiv eż: Id-dar tagħna hi akbar minn tagħkom. Id-dar tas-surmast hi l-akbar waħda. Din l-ixkora basal tqila, imma dik tas-siment hi itqal. Agħti kelma waħda flok il-kliem fil-parentesi. eż: (l-aktar żgħira) _____ tifla hija Marika. Xtrajna _____ (l-aktar sabiħ) drapp.
			Il-Ġens (Għarfien) : kbir – kbira twil – twila oħxon – ħoxna baxx – baxxa għoli – għolja Dan l-għarfien għandu jidħol f'tagħlim f'kuntesti ta' smigħ u ta' taħdit, speċjalment f'paraguni.	Il-Ġens (sentenzi) a. Agħti l-femminil ta' : Il-kelb hu oħxon. Il-kelba hi _____. Dak raġel twil. Dik mara _____. Il-qattus hu ħafif. Il-qattusa hi ____. b. Imla l-vojt bil-femminil tal-kelma b'sing taħtha. eż: Iż-żiemel l-abjad ħarab.		

				Id-debba l-_____ ħarbet. Dak tifel bieżel. Dik tifla _____. Dak saħħar kattiv. Dik saħħara ____.		
					Aġġettiv man-nom bħala parti mis-superlattiv relattiv Kompli b'aġġettiv. eż: Il-ħobż kien _____ għuda. Dak il-ġuvni _____ injama. Għandu xagħru _____ tuta. Bil-biża' sar _____ ħaxix.	Aġġettiv man-nom bħala parti mis-superlattiv relattiv. (Itqal minn tal-Ħames Sena) a. Kompli b'aġġettiv. eż: Ix-xiħ kellu dahru _____ ganċ. Wiċċu kien _____ lellux wara l-marda. Id-dar tagħha kienet _____ tazza. Aġġettiv man-nom f'idjomi. b. Daħħal l-aġġettiv li hu nieqes fl-idjoma. eż: Ma tantx tieħu tagħrif mingħandu għax għandu fommu ______. Tant għandu qalbu ______ li kull ma jkollu jagħtih. Tidher li idejha _____ għax ma tantx tħobb tonfoq.

Il-Pronomi	Għarfien tal-Pronomi Personali eż: Jien/a tifel Int/i tifla Aħna tfal (Tweġib għall-mistoqsija Min? Min inti? Min aħna? f'kuntesti ta' smigħ u taħdit) eż: Jiena norqod Inti tpinġi Aħna nixorbu (F'kuntesti ta' smigħ u taħdit)	Għarfien tal-Pronomi Personali eż: Jien/a Aħna Int/i Intom Hu/wa Huma Hi/ja Huma (Tweġib għall-mistoqsijiet X'tagħmel? X'tagħmlu? X'jagħmel? eċċ., f'kuntesti ta' smigħ u taħdit) eż: X'tagħmel inti qabel torqod? Jiena nitlob/ninħasel. X'tagħmlu kuljum l-iskola? Aħna niktbu/naqraw eċċ.	Għarfien tal-pronomi personal f'sentenzi a. Ħożż sing taħt il-pronomi. eż: Jiena noħroġ barra. Hija sejra tixtri. Aħna norqdu kmieni. Pawlu u int ġejtu l-ewwel. Ħija u jien qrajna kollox. b. Poġġi pronom flok il-kliem b'sing taħtu. eż: Pawlu ħareġ barra. Ommi marret tixtri. It-tfal qegħdin jaqraw. Ġanni u jien sibna ċurkett.	Għarfien tal-pronomi mehmużin man-nom f'kuntesti ta' qari u smigħ	Il-pronomi mehmużin man-nom a. Poġġi kelma waħda minflok dawk fil-parentesi. eż: Dino qasam ____ (ir-ras tiegħu). Marta rat ____ (id-dar tagħha) tinħaraq. It-tfal fittxew lil ____ (omm tagħhom). b. Poġġi kelma waħda minflok dawk fil-parentesi. eż: ____ (il-ġisem tagħna) għandu bżonn l-eżerċizzju. Marija weġġgħet ____ (id-dahar tagħha). Pronomi mehmużin mal-partiċelli eż: fuqi, fuqek, fuqu, fuqha, eċċ. fija, fik, fih, fiha, fina, eċċ.	Il-pronomi diretti mehmużin mal-verb a. Għaqqad il-kliem b'sing taħtu billi tehmeż il-pronom mal-verb. eż: Sab lili ħdejh. Sema' lilek nieżel. Ħadet lilha magħha. Raw lilna naħdmu. Inkludi wkoll in-negattiv. b. Aqleb dawn is-sentenzi għan-negattiv. eż: Pawlu rani l-iskola. It-tfal tawna rigal. Marija kilitha. Ġanni tana nieklu. ċ. Minflok il-kliem b'sing taħtu ikteb kelma waħda. eż: Toni ma sabx lili d-dar. Anna ma tatx il-kotba lilna. Huma ma semgħux lilna deħlin.

					ħdejja, ħdejk, ħdejh, ħdejha, eċċ. miegħi, miegħek, miegħu, eċċ. Dawn għandhom jingħataw f'kuntesti ta' taħriġiet **CLOZE**. Fil-vojt daħħal il-partiċelli meħtieġa. eż: It-tifel waqqa' l-brodu______ u samat idu. Ommu marret _____ għand it-tabib.	
	Għarfien tal-pronomi dimostrattivi Dawn għandhom jagħmlu parti minn kuntesti fi djalogi u jkunu kompatibbli wkoll fi tweġib għall-mistoqsijiet: eż: Dan/Dak x'inhu? Dan/Dak min hu? Din/Dik x'inhi? Din/Dik min hi?	Għarfien tal-pronomi dimostrattivi Dawn għandhom jagħmlu parti minn kuntesti fi djalogi u jkunu kompatibbli wkoll fi tweġib għall-mistoqsijiet. eż: Dan/Dak x'inhu? Dan/Dak min hu? Din/Dik x'inhi? Din/Dik min hi? Dawn/Dawk x'inhuma? Dawn/Dawk min huma?	Għarfien tal-pronomi dimostrattivi Dawn għandhom jagħmlu parti minn kuntesti fi djalogi u jkunu kompatibbli wkoll fi tweġib għall-mistoqsijiet. eż: Dan/Dak x'inhu? Dan/Dak min hu? Din/Dik x'inhi? Din/Dik min hi? Dawn/Dawk x'inhuma? Dawn/Dawk min huma?	Il-pronomi dimostrattivi f'sentenzi u/jew f'kuntest. eż: Bil-blalen f'idu, is-surmast beda jispjega lit-tfal: "_____ il-blalen ġabuhom il-ġirien. _____ l-abjad mifqugħ u _____ it-tnejn ħomor tajbin għal-logħob." Ommi qaltli, "Itla' fuq il-bejt u aqla' _____ il-ħwejjeġ.		

	Dawn/Dawk x'inhuma? Dawn/Dawk min huma? It-tfal għandhom jindikaw b'subgħajhom waqt taħdit biex juru li jagħrfu l-użu.	It-tfal għandhom jindikaw b'subgħajhom waqt taħdit biex juru li jagħrfu l-użu.	It-tfal għandhom jindikaw b'subgħajhom waqt taħdit biex juru li jagħrfu l-użu.	Magħhom hemm _____ il-qmis ħamra u _____ il-qalziet aħdar. _____ trid tilbishom il-lejla."		

In-Numri	In-numri kardinali mill-1 sa l-10 għall-għarfien ta' l-għadd u f'kuntesti ta' smigħ, taħdit u kitba ta' figuri biss kif ssuġġerit fis-sillabu tal-matematika Għandhom jiġu introdotti wkoll in-numri ordinali: l-ewwel, it-tieni, it-tielet, eċċ. (fid-diskrezjoni ta' l-għalliema) biex it-tfal stess jagħrfu ordni, per eżempju f'riżultat ta' tellieqa, konkors.	In-numri kardinali mill-1 sa l-10: wieħed/waħda. tnejn, tlieta, erbgħa, ħamsa, sitta, sebgħa, tmienja, disgħa, għaxra. Ikteb kliem flok numri. eż: Sibt (1) ______ bħal tiegħek. Konna (2) ______ nistennew il-karozza. Wasalt id-dar fit-_____ (3). In-numri (figuri) għandhom jingħataw f'kuntesti ta' ħin u ta' dati wkoll. In-numri ordinali: l-ewwel, it-tieni, it-tielet, ir-raba', il-ħames għandhom jitwasslu f'kuntesti ta' smigħ u taħdit.	In-numri kardinali mill-1 sa l-20 (attenzjoni għal erbgħa u erbatax, sebgħa u sbatax, disgħa u dsatax) In-numri għandhom jingħataw f'kuntesti ta' ħin, ta' dati u ta' parti minn indirizzi wkoll. In-numri ordinali mill-ewwel sa l-għaxra (mingħajr l-inklużjoni tal-kelma wieħed/waħda.) Ikteb kliem flok numri. eż: Ġejt _______ (1) fit-tellieqa. Kont _______ (2) fil-filliera. _______ (4) ġiet Marija. Ħadna ______ (3) premju.	In-numri kardinali sa l-100: (attenzjoni għal erbgħin, sebgħin, disgħin) Ir-regola ta': ħamsa, ħames (ħamest tintuża biss f'kuntesti ta' smigħ u taħdit): a.Ikteb kliem flok numri. eż: Ġew _____ (3) minn _____ (10). _____ (7) u _____ (6) jġibu _____ (13). Minn _____ (20) tnaqqas _____ (9) jibqa' _____ (11). b.Ikteb kliem flok numri. eż: Kielet _____ (2) tuffieħat. Rajt _____ (5) gamimiet. Sibna _____ (4) kotba ġodda. Kien hemm _____ (11) tajra. In-numri ordinali mill-ewwel sa l-	In-numri kardinali sa l-1000: Għandha ssir enfasi fuq qari u kitba ta' ħin u ta' dati. In-numri ordinali (Mingħajr esaġerazzjoni wieħed għandu jibni fuq ix-xogħol tal-Ħames Sena.)	In-numri kardinali (bit-**T marbuta u bil-vokali tal-leħen meta n-nom ikun b'sillaba waħda ; Eċċezzjonijiet: snin, xhur, Lhud)** **Attenzjoni għal 4, 7 u 9 fejn bit-T marbuta jinkitbu mingħajr għ** a. Daħħal kliem flok in-numri. eż: Kien hemm (5) tfal fuq il-bank. Ġew (9) jiem ilu. Għandu (7) tfal. Il-qattusa kellha (4) frieħ. Minn 11 sa 19 fejn tidħol il-partiċella il u s-sing. eż: Kellha (11) sena meta ġiet magħna. (19) sena ilu ġrat traġedja. Kien hemm (15) ruħ mejta. Frazzjonijiet: **½ , ¼ , ¾ , ⅓ , ⅔**

				għaxra (għaxar) u bl-użu tal-kelma wieħed/waħda warajhom. ċ. Daħħal kliem flok in-numri. eż: Wasalt ______ (1) wieħed/waħda. Konna fl-_____ (10) post. Ġejt _____ (3) wieħed/waħda fit-tiġrija.		nofs, kwart, tliet kwarti, terz, żewġ terzi. Deċimali: 5 · 23 = ħamsa punt tnejn tlieta. 2 · 06 = tnejn punt zero sitta.

Il-Partiċelli		Għarfien tal-partiċelli ma', ta' sa, tal-, mal-, sal-f'kuntesti biss	Il-Partiċelli Magħżulin (waħidhom): bi, fi, ma', ta', sa, xi; a. Imla l-vojt b'waħda mill-partiċelli t'hawn fuq. eż: Mort l-iskola ___ Marija. Dan il-ktieb ___ ħuk. Mort ___ Bormla. Sibt ___ kotba mqattgħin. Il-partiċelli bi, fi, ma', ta', sa, xi magħqudin ma' l-artiklu b. Daħħal il-partiċella meħtieġa. eż: Rajt film ____ biża'. Morna ____ Belt ____ xarabank. ____ kaxxa sibt il-ktieb ____ ziju.	Il-Partiċelli Magħżulin (waħidhom): lil, minn, bħal, għal a. Imla l-vojt b'waħda mill-partiċelli t'hawn fuq. eż: Il-ħobż tajtu ____ ommi. _____ Franza ____ Malta tieħu jumejn bil-baħar. Dan il-flokk ____ tiegħek. Il-partiċelli lil, minn, bħal, għal magħqudin ma' l-artiklu b. Daħħal il-partiċella meħtieġa. eż: Mort _____ ħalib għand tal-merċa. _____ ewwel rajt li ma jiflaħx. Temgħet ____ kelb qabel ħarġet. Dun Karm għamel ġieħ ___ Malta u ___ Maltin. Għalkemm għandha tinsaħaq ir-regola mibnija	Partiċelli magħqudin m'oħrajn eż: għalhekk, sabiex, dalwaqt, għaliex, mingħand, mingħajr, bilkemm, eċċ. Imla l-vojt b'waħda mill-partiċelli t'hawn fuq. eż: Morna l-qorti ____ nieħdu parir. L-ikel ____ isir. Xtrajt il-pilloli ____ l-ispiżjar. Taqsir tal-Partiċelli Magħżulin eż: ma' ommi = m'ommi ta' oħti = t'oħti sa issa = s'issa	

				fuq **ta'** jew **tal-**, l-eċċezzjonijiet jibqgħu għas-Sitt Sena. (Ara l-artiklu mal-partiċelli.)		

Punteġġja-tura	L-użu ta': ittri żgħar, ittri kbar (fil-bidu t'ismijiet u ta' sentenzi; il-punt - *full stop)*	L-użu ta': ittri żgħar, ittri kbar (fil-bidu t'ismijiet u ta' sentenzi; il- punt - *full stop)* **.**	L-użu ta': ittri żgħar, ittri kbar (fil-bidu t'ismijiet u ta' sentenzi; il- punt - *full stop)* u s-simbolu tal-mistoqsija (?)	L-użu tal-, (virgola) **,** u tal-**?** (simbolu tal-mistoqsija)	L-użu tal-**!** (punt t'esklamazzjoni) u tal-**"** **"** (marki tad-diskors)	L-użu tal- **BULLETS** • •
Sintassi	Binja sintattika skond il-livell eż : Ninu mar il-belt. Nina marret il-belt. Ninu u Nina marru l-belt.	Binja sintattika skond il-livell eż : Ninu mar il-belt bil-mixi. Nina marret il-belt bil-mixi. Ninu u Nina marru l-belt bil-mixi.	Binja sintattika skond il-livell eż : Ninu se jmur Għawdex. Nina se tmur Għawdex. Ninu u Nina se jmorru Għawdex.	Binja sintattika skond il-livell eż : Il-kelb li għandu Ninu żgħir. Il-kelb li għandha Nina żgħir. Il-kelb li għandhom Ninu u Nina żgħir.	Binja sintattika skond il-livell eż : Jekk Ninu jmur l-Italja, Nina tmur miegħu. Jekk Nina tmur l-Italja, Ninu jmur magħha. Jekk Ninu u Nina jmorru l-Italja, jiena mmur magħhom.	Diskors Dirett: "Fejn mar Ninu ?" staqsa l-papà. "Fejn marret Nina ?" staqsiet il-mamà. "Fejn marru Ninu u Nina ?" staqsew il-papà u l-mamà. Diskors Indirett: Il-papà staqsa fejn kien mar Ninu. Il-mamà staqsiet fejn kienet marret Nina. Il-papà u l-mamà staqsew fejn kienu marru Ninu u Nina.

Sentenzi	**It-taħriġ grammatikali m'għandux isir f'eżerċizzji kkontrollati iżda f'kuntesti ta' sentenzi li jagħmlu sens u marbutin ma' xi tema partikolari.**	**Ara l-ħiliet għal kull sena.**
Grammatika f'Kuntest	**Kull taħriġ grammatikali jrid ikun f'kuntest li jagħmel sens u li jiġbed l-attenzjoni tat-tfal. Għal dan il-għan kull taħriġ grammatikali għandu jsir permezz ta' kitbiet varji fil-forma ta' testi għal taħriġ il-fehem b'sitwazzjonijiet reali maħluqin jew addattati għalihom. It-tagħlim tal-grammatika b'hekk biss jagħmel sens.**	**Ara ħiliet għal kull sena.**
Idjomi u Qwiel	**Ma nistgħu qatt inwasslu l-aspett proverbjali u idjomatiku b'tagħlim ta' listi li t-tfal għandu jiftakar bl-amment. Dan l-aspett jista' jissaħħaħ biss b'eżempji mill-ħajja ta' kuljum u għalhekk għandu joħroġ minn kuntesti ta' kitbiet personali, immaġinattivi, informattivi u tematiċi, ibbażati fuq għajdut mill-esperjenzi individwali.**	
NOTA	**L-eżempji f'dan is-sillabu qegħdin biss bħala kampjuni. Wieħed għandu jżid ħafna u ħafna oħrajn skond il-livelli u l-gosti ta' it-tfal.**	